

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת ויגש

תשפ"ג

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

ברית מילה באוקראינה

בשבוע שעבר בתחילת החנוכה, ה' זיכה אותי להיות בשליחות עם ישראל באוקראינה. תחילת המסע היה באודסה, תינוק בגיל 8 ימים, בן תלמידת בית הספר לשעבר, ומבוגר בגיל 63 שנים, שהתלהב בעקבות שמיעתו את סיפור החנוכה שהיוונים אסרו לעשות ברית מילה, וחשב לעצמו: הרי אני יהודי!!! כמו שאז מסרו את הנפש על ברית מילה כן גם אני אעשה ברית מילה!!

למחרת ביום ראשון של חנוכה זכינו למול תינוק בגיל 8 ימים בעיר קייב המופצצת, התרגשתי לראות את חמשה עשר היהודים שבאו להתפלל בבית הכנסת, בתום לב, הם החזיקו את סידור התפילה ומלמלו את התפילה מתחילה ועד סוף הסידור מבלי דעת והבנה מה צריך להגיד ומה לא.

לאחר התפילה וסיום הברית דרשתי בפניהם על מהות החנוכה והזכות שזכו על כך שבדיוק ביום הראשון של חנוכה יש ברית מילה שהוא היפך היוונים, איזה שמחה והתרגשות, ויצאנו בריקוד עם ישראל חי וקיים, אנחנו כאן! זוכים לקיים מצוות השם אחרי כל הניסיונות לקעקע אותנו מהעולם.

וכמו שאמר יוסף לאחיו בפרשת השבוע, כי פי המדבר אליכם, בלשון הקודש, וכהסבר החתם סופר שיהודי שנימול כפיו כן לבו, יהודים אלו שחלקם נימולו בגיל המבוגר ובאים לבית הכנסת להתפלל, דיבורם ותפילתם שונה, הם סוג אחר של אדם, בתפילתם הם המלמדים זכות לעם ישראל בגלות הזה, ונזכה לגאולה בקרוב! אמן.

בברכה

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו. ופירש"י ז"ל ראה אותם נסוגים לאחור אמר עכשיו אחי נכלמים קרא להם בלשון רכה ותחנונים והראה להם שהוא מהול, ואינו מובן לכאורה, הא בתחלת דברי רש"י שחשש שלא יהיו נכלמים משמע שהיה רואה שמאמינים לו שהוא יוסף ואם כן מאי מסיק והראה להם שהוא מהול איזה פיוס הוא זה, ולעניות דעתי יש לפרש הכוונה על פי מה שכתבו הקדמונים טעם המילה למשוך ממנו דם הרע ושיהיה נשאר טוב המזג כיאות לבני לבני ישראל, לזה הראה להם שהוא מהול היינו שלא יחישו ממנו פן יגמלם רעה כי על זה יש לו עד המילה, שהוא נבדל מבני נכר אשר עברתם שמרה נצח כי לא כן אנחנו בני ישראל החתומים באות ברית קודש כי מיד בעת המילה נתקדש להיות בנועם המדות כאמור, או די"ל הכוונה והראה להם שהוא מהול, היינו בזה גופא הראה להם שהוא מהול במה שלא הניחם להיות נכלמים וריחם עליהם לקראם בלשון רכה ותחנונים, ומזה גופא הכירו שהוא יוסף כי דבר כזה אי אפשר למצוא בעכו"ם וכדברי ה"זוה"ק (בפרשת שמות) על פסוק ותראהו והנה נער בוכה ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה. היינו שיש לו רך לבב לבכות, ותחמול עליו. היינו שמן השמים מרחמים עליו על ידי שבירת לבו ונמיכות רוחו (ועיין שם ב"זוה"ק) וכן יבואר מה שפירש"י על פסוק והנה עיניכם רואות וגוי כי פי המדבר אליכם. ופירש רואות בכבודי ושאני אחיכם שאני מהול ככם וכי, היינו שעל ידי זה גופא שאני מדבר אליכם בלשון אחוה ורעות יכולים אתם להכיר שאני מהול ככם כי דבר זה נמצא רק בבני ישראל שנכנסו בברית קודש לא בזולת: (רמזי דחכמתא)

וכן מצינו אצל אברהם אבינו שאחר שנימול התפלל על סדום שינצלו, וכן מצינו אצל יתרו בפסוק (שמות יח) ויחד יתרו. ופירשו בגמרא (סנהדרין צד.) רב ושמואל, רב אמר שהעביר חרב חדה על בשרו, ושמואל אמר שנעשה חדודים חדודים כל בשרו, אמר רב היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי לא תבזה ארמאי קמיה, ושתי הפירושים אמת והיינו שאחר שנימול התעורר יותר במידת הרחמנות:

יפה הצדקה ומשובחת היא ביום המילה יען מורה שאנו רחמנים, ומדת הרחמנות בא לנו מהמילה החתומה בבשרינו,

ורבי שמעון בר יוחאי בהקדמתו לספר הזוהר האיר עינינו בתועלת הצדקה בזמן שמחתנו: (זכר דוד)

כי כמוך כפרעה. (מד יח) בני ישראל הנימולים בעלי רחמים הם ואתה האכזר לא מלת את עצמך אף על פי שצוית לכל העם שימולו (עיין רש"י על הכתוב (מא נה) לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו) שהיה יוסף אומר להם שימולו כי כמוך כפרעה כשם שפרעה לא מל את עצמו שעליו לא יכולת לגזור גזירה זו כן גם אתה לא מלת את עצמך שאם היית נימול לא היית מתאכזר אלינו כל כך: (בית ישראל השלם)

ויאמר יוסף גשו נא אלי ויגשו. (מה ד) וכתב המדרש, הראה להם את המילה: (מדרש רבה)

גשו נא אלי. מנלן שהראה להם שהוא מהול וי"ל נאמר כאן נא ונאמר להלן שים נא ידך תחת ירכי מה להלן מילה אף כאן מילה: (תוספות השלם)

אחיו גשו נא אלי ויגשו. ראשי תיבות וסופי תיבות בגימטריא המילה, אף על פי שמצריים נמי נימולים היו, כל אשר יאמר לכם תעשו וכתוב החיתנו בעולם הזה ולבא, מכל מקום מילתם לא היה לשמונה כמוהו: (רבינו אפרים על התורה)

וביאר החזקוני, ואין לחוש שמא ישמעאל הוה, משום דאיכא הכירא טובא, שהישמעאלים אינם נימולים עד לאחר שלש עשרה שנה... אבל בני ישראל הנימולים כשהם קטנים הפריעה ניכרת יפה, ואף על פי שהמצריים נימולים היו כמו שפרש"י אשר יעשה לכם תעשו, היינו מחמת דוחק רעב, אבל הוא עשיר אם כן לא מל אם לא היה יהודי, דבר אחר, השבטים לא היו יודעים במצרים שהם נימולים ולכך היה להם להכיר ביוסף במילתו:

הראה יוסף לאחיו שהוא מהול, ומה הוכחה איכא מהא, והלא אפשר שנולד מהול וכמו שבאמת כך היה, אלא דיתכן שהראה להם שאינו משוך בערלתו שלא התדמה למצרים למשוך ערלתו, ועל דרך שביאר הבית הלוי (בפי שמות) שישראל במצרים לא ביטלו הברית שלא למול, ורק שעשו עצמם משוכים להדמות למצרים, ומה שהוכיח להם שהוא מהול, אף על פי שהרי כל המצרים מלו עצמם כמו שכתב רש"י, מכל מקום יתכן שהראה להם שאף פרע, וכמבואר בתוספות (בפרק הערל יבמות עא:) שבקיימו כל התורה עד שלא ניתנה כלול גם לעשות פריעה: (משאת המלך)

ועיקר המילה בנפש ישראל שנעשה בו רושם על ידי המילה, כמו שאומרים וצאצאיו חתם באות ברית קודש, וזהו שכתבו חז"ל ביוסף שאמר גשו אלי הראה להם שהוא מהול וכמו כן בפסוק עיניכם הרואות כתבו שאני מהול. וקשה הלא צוה יוסף לכל מצרים שימולו ומה ראה מזה, רק שאין המילה גזירת הערלה בגשמי בלבד רק שיהיה נשאר רשימה באדם וזה שהראה להם שהוא מהול וקבל הארת המילה, וזה שאמר כי פי המדבר אליכם. דכתיב (תהלים קמט) רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות כו'. שברית הלשון תליא בברית המעור, ועל ידי חותם זה בבשרינו נפתח פה המדבר בתורת ה', וכתוב (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי. זו. הם י"ג בריתות שבמילה גימטריא זו, ועל ידי זה תהלתי יספרו, ותקנו ג' ברכות במילה נראה שיש לג' אבות חלק במצוה זו, דיש חיתוך ופריעה והטפת הדם, כי מאברהם ויצחק יצא פסולת והיא רמז חיתוך ופריעה, והטפת הדם היא ענין תערובות פסולת שכמעט אינו ניכר, וברכת על המילה היא שייך ליעקב ובני ישראל כמו כל המצות שהם מן התורה, ולהכניסו היא שניתן לאברהם אבינו ע"ה מקודם, ואשר קידש ידיו דרשו על יצחק, (מיהו בזוה"ק פרשת שלח משמע כי פריעה הוי ביעקב עיין שם, ויש ליישבו גם כן לפי דברינו): (שפת אמת ליקוטים לברית מילה)

ונראה דהכי פירושו דהראה את המילה מכח מילה הראה להם שאין לו תרעומות עליהם ואין עליהם שום עון ואשמה על מכירתו, דתמן תנינן במסכת שבת (קלב.) מנין לפיקוח נפש שדוחה את השבת קל וחומר ממילה שהיא אחד מאבריו של אדם דוחה שבת קל וחומר פיקוח נפש, ודבר זה נודע (זהר חדש בשלח ל) דחטא מכירת יוסף היה דוגמת חטא חילול שבת דאיהו דוגמת ברית קודש, והוציאו מרשות היחיד לרשות הרבים למקום ערות הארץ, והנה מכירת יוסף היה באמת לטובה להחיותם ברעב והוי כמו פיקוח נפש ופיקוח נפש דוחה שבת, לכן אמר יוסף ועתה אל תעצבו וגוי כי למחיה שלחני אלהים לפניכם. ופיקוח נפש דדוחה שבת ילפינן ממילה לכך הראה להם שהוא מהול: (כסף נבחר)

אשר מכתם. מכר תם המכר שלכם הוא תם והוא מזרע איש תם. ואפשר, שמה שהראה להם שהוא מהול הוא שיוסף נולד מהול והוא אחד משנים עשר שנולדו מהולים, לזה הראה להם שמי שנולד מהול אינו כמילת בשר ודם: (שפתי כהן)

כי למחיה שלחני אלי לפניכם. למחיה. אותיות מילה ח' הראה להם המילה שמצותה ביום ח': (תוספות השלם)

והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם. (מה יב) ופרש"י עיניכם רואות שאני מהול ככם ופי המדבר אליכם בלשון הקודש, לכאורה ע"ד הפשוט תרווייהו צריכי דמה שדיבר בלשון הקודש אפשר שיהיה אחד מבני עשו שהיו מכירים בלשון הקודש כמו בני יעקב ושהוא מהול אפשר הוא אחד מבני הישמעאלים הנימולים... ושוב אינו ניכר בין פריעה ובין מילה בלא פריעה כפירש"י (סוף פרשת לך לך) אמנם יען היותו נימול ומדבר גם כן בלשון הקודש הוא בהכרח מבני יעקב, כי בני עשו אינם נימולים ובני ישמעאל אינם מדברים בלשון הקודש אמנם מורי ורבי בהפלאה על התורה כתב על פי הזהר (מדרש רבה צג) שפרחה נשמתם, וכתב הוא שמרוב קדושת המעור והלשון של יוסף פרחה נשמתם כמו במתן תורה וראו בעיניהם הדבור יוצא בלשון הקודש מפי יוסף בקדושה ובטהרה כמו במתן תורה וכל העם רואים את הקולות והכי נמי עיניכם הרואות כי פי המדבר אליכם: (חתם סופר דרשות ח"א פ"ו)

עיניכם רואות ועיני אחי בנימין. פרש"י עיניכם רואות שאני מהול ככם, ויל"ד הא כבר נאמר כן למעלה גשו נא ופרש"י שהראה להם שהוא מהול וי"ל דהנה לפני זה אמר וכלכלתי אותך שם. ולפע"ד רצה בזה לפי מה שכתב מהר"מ אלשיך (במגילת רות א) כי על שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ נכשלו בפת גוי לכן וישאו להם נשים מואביות כי גזירת פתן משום בנותיהן ע"ש, והכי נמי יחוש יעקב לצאת לחוץ לארץ עם כל בני ביתו אולי יכשלו בבת אל נכר על כן אמר יוסף

וכלכלתי אותך שם. ואנכי אכלכל אתכם ולא תצטרכו לפת נכרי ושלא יאמרו ערבך ערבא צריך אולי אתה גם אתה כבר נכשלת בבנותיהם לכן אמר עיניכם רואות שאני מהול וכל הבועל ארמית נמשך ערלתו: (חתם סופר דרושים ואגדות לח)

כי פי המדבר אליכם. ופרש"י שאני מהול, כי הסנהדרין אסורין לשמוע מפי המתורגמן, כי אי אפשר לישראל המהול בברית המעורר הקדוש לדבר כברית לשונו שקר אשר לא יוכר שקרו בפניו, מה שאין כן גוי ערל חזקה אשר פיהם דבר שוא ואינו ניכר כחשם בפניהם על כן לא ישמעו הסנהדרין מפי המתורגמן כי בפיו של הטוען יכירו הסנהדרין בחכמתם אם האמת אתו, על כן כשהעליל יוסף בדברי שקר ואמר מרגלים אתם וכדומה העמיד מליץ ביניהם שלא יבינו האחים מהכרת פניו שאין לבו כפיו, ועתה כשאמר אני אחיכם יוסף. אמר כי פי בעצמי המדבר אליכם. בלי מליץ בינותינו ואתם מכירים על ידי זה ורואים שאני מהול וגם הבינו שהוא מהול כישראל ולא כערבי וגבעוני מהול ולא נמשכה ערלתו על ידי שום פגם חטא ולכן תבינו כי כפי כן לבי: (חתם סופר)

פי המדבר. גימטריא המילה מורה, המילה שהראתי לכם עדות היא: (רבינו אפרים על התורה)

הא לכם זרע. (מזו כג) בפסוק (מא נה) אשר יאמר לכם תעשו. פירש הקונטרס שאמר להם מולו עצמכם, ומהיכן מצינו שאמר כן מדכתיב המול ימול. ה"א דהמול יתירה דמצי למיכתב מול ימול, למה נכתבה ה"א לדרשא והיינו דקאמר בסוף פרשת ויגש ה"א לכם זרע. כלומר אם תרצו לקבל ה"א דהמול אתן לכם זרע: (תוספות השלם)

הא לכם זרע. החכים את חכמי פרעה וכלכל את מצרים בשבע שני הרעב וכפאן למול שאמר להם אלוקי אינו זן את הערלים ומכלל שהיה זן אותם בכח אלוקי ואחר כך בסוד הא לכם זרע. ואף שבהאריז"ל נחשבת תפיסה על יוסף שהכניס קדושה במצרים במקום הטמא ומתקנים זה בהא לחמא בהגדה עיי"ש, מכל מקום כבר אמרנו שגם יוסף ידע מזה, ומכל מקום לא השגיח על שום דבר לטובת ישראל שצפה שתהיה נצמחת מזה לעתיד, כי מבלעדי זה היו המצרים רעים עוד יותר והיו ישראל יותר בסכנת גוף ונפש, ואף שזה ממעלת יוסף מכל מקום הדבר צריך תיקון כידוע למבינים: (שם משמואל פרשת מקץ)

הא לכם זרע. יש נוהגים לתת גרעיני חיטה על מיטת היולדת לרמז, (תהלים קמו) השם גבולך שלום חלב חטים ישיבעך. או גרעיני מיל"ו לסימן שירבו ימיו, אי נמי שאחת מסגולות המילה ליתן שובע בעולם ולהשבית הרעב כמו שכתוב על הפסוק הא לכם זרע: (זכר דוד)

ויאמרו החיתנו. (מזו כה) ר' שמואל בר נחמן אמר חייטנו אין כתיב כאן אלא החייתנו נתת לנו חיים בעולם הזה וחיים בעולם הבא (מדרש רבה) החייתנו. בגימטריא חיים עולם הזה וחיים לעולם הבא, מכאן אמרו חכמינו זכרונם לברכה (נזיר כג:): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שהרי לכתחילה מלו מפני הרעב ולבסוף אמרו החייתנו לעולם הבא: (רבינו אפרים על התורה)

ויפרו וירבו מאד. (מזו כז) ויפרו. זו פריה, אך וירבו מאד. רצה לומר שנקראים אדם, כי ידוע אין זוכין ישראל בתואר אדם שהוא מספר שם הוי"ה ב"ה במילוי אלפין אלא עד שיהיו נמולים, ובוה פירשתי רמז הכתוב (בראשית א) אז הוחל לקרא בשם ה'. פירוש אז. במילה שניתנה ליום השמיני גימטריא אז הוחל לקרא בשם. שזוכה אז הנימול שיהיה נקרא אדם שהוא מספר שם הוי"ה במילוי אלפין, וזה שכתוב וירבו מאד שנעשה להם הכנות ומעלה בתואר מאד שהוא אותיות אדם ודו"ק: (מלאך הברית)

ימי ההילולא של צדיקים בשבוע זה	
הרה"ק ר' אברהם משה מפרשיסחא בהרה"ק שמחה בונם זי"ע	יום ראשון א' טבת
הרה"ק ר' יעקב צבי מפוריסוב בהרה"ק היהודי הקדוש זי"ע	יום שני ב' טבת
הרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע	יום שלישי ג' טבת
הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל	
הגאון ר' אייזל חריף מסלונים זצ"ל	יום רביעי ד' טבת
הרה"ק ר' גרשון העניך מראדזין זי"ע	
הרה"ק ר' אהרן מטיטוב זי"ע	יום חמישי ה' טבת
הרה"ק ר' אברהם יעקב מסאדיגורא תל אביב (אביר יעקב) זי"ע	
הרה"ק ר' יחזקאל שרגא משינאווא בהרה"ק הדברי חיים זי"ע	יום שישי ו' טבת
הרה"ק ר' צבי בהרה"ק הבעש"ט זי"ע	שבת קודש ז' טבת

עובדות וסיפורי צדיקים בעניני הברית ליומא דהילולא זי"ע

הכנה לברית הרבה לפני זמן הברית

שמעתי מאבי אמו"ר (ר' יחזקאל רוטר רב בקלויזענבורג) זצ"ל שסיפר מרבו רבי יחזקאל משינאווע, שמנהגו היה להתפלל תפילת שחרית בשעה העשירית בערך, פעם אחת פנה אל היושבים והודיע להם שממחר אי"ה יתחילו להתפלל בשעה השביעית, כולם היו מופתעים ותמהים מה ראה על ככה, אחר כך הסביר להם הצדיק שנתכבד להיות סנדק בברית מילה כעבור שבוע ימים, לכן מן הדין להזדרז מבעוד מועד לאותה מצוה כי עליכם לדעת שמדת הזריזות היא יסוד כל המדות כולן כמובא בכמה מקומות בתלמוד שעל ידה מגיע לידי חסידות וכו', אם כן זריזות אין פירושה שבהגיע הזמן לקיים את המצוה עליו להזדרז ולעשותה אלא זריזות פירושה שעליו להזדרז זמן רב לפני הגיע זמנה של המצוה ולסדר את כל סדר עבודתו בהתאם לכך שכשיגיע זמנה של מצוה לא תארע לו כל תקלה והכל יעבור בשלימות: (קצור שולחן ערוך ע"פ באר יעקב חיים)

אכילת בשר בהמה בסעודה מחזק את האמונה

פעם בא יהודי להרה"ק משינאווא זי"ע ושטח לפניו את צערו בגלל בנו שסטה מדרך הישר, אמר לו הרבי משינאווא הסיבה לזאת היא מפני שלא עשו סעודה בזמן כניסתו לבריתו של אברהם אבינו, תמה היהודי על דברי רבינו הלא הנני זוכר שכן עשו סעודה, פנה אליו שוב וחוזר על דבריו, אלא התברר שהברית היה באיזה כפר וכן עשו סעודה אבל בלי הגשת בשר, ואמר לו רבינו דע, כי אכילת בשר בהמה בברית מחזק את האמונה: (דברי יחזקאל החדש)

אליהו הנביא מגיע לברית רק כשאין צער לישראל

פעם אחת היה ברית מילה, והבעל ברית היה מכבד לכ"ק אדמו"ר רבי יעקב צבי מפאריסוב (בעל עטרה לראש צדיק זצלה"ה) להיות סנדק, וכאשר בא הזמן שילך למול והבעל ברית בא אצלו וכ"ק אדמו"ר השמיט את עצמו מלילך, ושאל הבעל ברית מה זאת, ולקח הזוה"ק, והראה שכתוב שאם יש חס ושלוש צער לישראל, אליהו מלאך הברית אין רוצה לילך, אחר כך בא טעליגראף שר' מאטלי מעיר ביאלברזיג זכה המשפט והלך לברית מילה: (ויקהל שלמה)

האדמו"ר כיבד את החזון איש בסנדקאות

סיפר החסיד ר' בערל רוזנברג שפעם כיבד את רבינו האביר יעקב מסדיגורה זי"ע להיות סנדק בברית מילה לבנו, אמר לו רבינו כיון שאתה גר בבני ברק עיר מושבו של החזון איש תכבד אותו בסנדקאות: (אביר המלכות)

הסנדק יטבול לפני המצוה

סיפר הרה"ח ר' יונה צלר בעת הכניסו לברית מילה את בנו בכורו כיבד את רבינו ר' אברהם יעקב מסדיגורה (האביר יעקב) להיות הסנדק בברית, רבינו השיבו שאין ביכולתו להיענות לבקשתו מכיוון שאינו בקו הבריאות ומחמת זאת אין ביכולתו לטבול במקוה וללא טבילה אינו רוצה לקבל על עצמו את המצוה, בהזדמנות אחרת סיפר רבינו להרה"ח ר' שמואל לויין את הדבר וסיים באומרו ר' יונה ניסה להשפיע עלי שאהיה סנדק גם ללא מקוה אך לא הסכמתי בשום אופן לדבר: (אביר המלכות)

טעם שאינו טועם בסעודת הברית

פעם היה רבינו רבי אברהם יעקב מסדיגורה זי"ע (האביר יעקב) בברית מילה וסירב להישאר לטעום כלשהו, וכששאלו אותו מדוע אינו טועם השיב ואמר יהודי פלוני עובר כעת ניתוח ואיך יכול אני לטעום: (אביר המלכות)

היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בהדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם להדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציקם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדירים פלוס על שם ברית אבות